

Fernando Sebastián

**SEMBRAR
LA PARAULA**

dossiers CPL
editorial

Fernando Sebastián

SEMBRAR LA
PARAULA

Comentaris homilètics a les lectures
dels diumenges i les solemnitats

Dossiers CPL, 112
Centre de Pastoral Litúrgica
Barcelona

No és permesa la reproducció pública total o parcial d'aquesta obra, per qualsevol procediment, sense l'autorització escrita de l'editorial.

Primera edició: febrer de 2009

Edita: Centre de Pastoral Litúrgica
Rivadeneyra, 6, 7. 08002 Barcelona

ISBN:

D.L.:

Imprimeix:

ÍNDIX

Presentació	7
Cicle A	13
Advent	15
Nadal	23
Quaresma	37
Pasqua	53
Solemnitats del Senyor	71
Temps durant l'any	77
Cicle B	143
Advent	145
Nadal	153
Quaresma	167
Pasqua	183
Solemnitats del Senyor	201
Temps durant l'any	207
Cicle C	273
Advent	275
Nadal	283
Quaresma	297
Pasqua	313
Solemnitats del Senyor	331
Temps durant l'any	337
Propi dels sants	403
2 de febrer. Presentació del Senyor	405
19 de març. Sant Josep, espòs de la Verge Maria	407
25 de març. Anunciació del Senyor	409
24 de juny. Naixement de sant Joan Baptista	411
29 de juny. Sant Pere i sant Pau, apòstols	413
25 de juliol. Sant Jaume, apòstol	415

6 d'agost. Transfiguració del Senyor	417
15 d'agost. Assumpció de la Mare de Déu	419
14 de setembre. Exaltació de la santa Creu	421
1 de novembre. Tots Sants	423
2 de novembre. Commemoració dels fidels difunts	425
9 de novembre. Dedicació de Sant Joan del Laterà	427
8 de desembre. Immaculada Concepció de la Verge Maria	429

PRESENTACIÓ

La comunitat cristiana es reuneix els diumenges i festes de precepte per celebrar el Misteri pasqual de Crist, mort i ressuscitat, per escoltar la Paraula de Déu i participar en la litúrgia eucarística. La tradició ens diu que, des de l'inici de l'Església, en les celebracions eucarístiques es proclama la Paraula de Déu, i el qui presideix l'assemblea la comenta i l'aplica a la situació concreta.

D'aquesta manera es renova en el temps i en l'espai el gest de Crist ressuscitat, camí d'Emmaús. En un primer moment, els dos caminants reprenen el seu nou company de viatge perquè no coneix els esdeveniments de què tothom parla a Jerusalem, i es desfoguen confessant la desil·lusió que els ha provocat la derrota humiliant d'aquell que esperaven com a Messies. Jesús, després d'haver-los escoltat, els explica les Escriptures, els profetes i els salms. Un cop arribats al poble, insisteixen que es quedi amb ells aquella nit per tal de donar-los la possibilitat d'intensificar la intimitat creada al llarg del camí i prolongar la conversa durant el sopar. Jesús s'asseu amb ells a taula i en un moment determinat, prengué el pa, el beneí, el partí i els el donà. Diu l'evangelista que el van reconèixer en partir el pa.

El reconeixement del Senyor per part dels dos deixebles va anar precedit per un llarg col·loqui en què el Mestre va explicar les Escriptures, i a mesura que caminaven els seus cors s'inflamaven en esperança i els seus ulls s'anaven obrint fins que el van reconèixer en partir el pa. La Paraula de Déu inflama el cor, il·lumina les situacions del present i condueix els dos caminants a la taula del sagrament del Pa eucarístic. Entre la situació inicial d'aquells dos deixebles i el seu posterior reconeixement de Jesús hi ha la mediació de l'explicació de les Escriptures en el seu context eucarístic.

El Concili Vaticà II ha conscienciat sacerdots i fidels sobre la importància de la Paraula de Déu, subratllant que ocupa un lloc central en la vida de l'Església i, d'una manera particular, en la celebració litúrgica. La Paraula

de Déu ocupa el centre dels nostres cors i dels nostres projectes. Cada cop més, és arrel i font de tot el que som. La vida de l'Església i la nostra vida gira entorn de la Paraula. Déu ha parlat i continua parlant avui.

La Paraula de Déu ha estat sempre comentada en l'Església, sobretot la Paraula proclamada en les celebracions litúrgiques. Se n'explica el significat, s'ajuda que la Paraula sigui meditada, pregada i viscuda amb el testimoni evangèlic.

L'homilia forma part integrant de la celebració litúrgica i es regeix per lleis internes que brollen de la mateixa Paraula de Déu, de la vida de la comunitat i del misteri celebrat. Aquest dinamisme comporta un seguit d'exigències per a l'homileta i els seus receptors.

Tres són les principals exigències que ha de tenir present l'homileta: fidelitat al missatge revelat, fidelitat a la comunitat concreta i fidelitat al misteri celebrat; en conseqüència, l'homileta no és el senyor sinó el servidor de la Paraula, de la comunitat i del misteri celebrat. Per tant, no pot comportar-se com si en fos l'amo, ni manipular la Paraula segons les seves opinions o gustos, sinó l'humil servidor de totes tres exigències.

En relació a la Paraula, l'homileta ha de comprendre el contingut i el missatge que es desprèn del text sagrat, llegit i interpretat per la tradició eclesial. Cal que es prepari; la improvisació perjudica l'assemblea i la mateixa celebració. No n'hi ha prou de llegir bons comentaris exegetics o de ser un bon exegeta. Cal que aculli amb fe amorosa i obediència la Paraula que pretén explicar i aplicar. L'homileta és sobretot un creient; el primer en l'escolta i la meditació, en la pregària i en la fe. Els grans homiletes han estat a la vegada teòlegs, creients i orants. Els Pares de l'Església han unit aquests tres aspectes, i les seves homilies perduren en el temps. Han esdevingut models per als homiletes d'ahir i d'avui.

L'homileta està al servei de la comunitat. Perquè l'assemblea pugui comprendre la Paraula divina, guardar-la en el cor i posar-la en pràctica, cal que l'homileta expliqui amb llenguatge senzill el seu sentit i procuri que la llavor de la Paraula doni el seu fruit. El mateix Mestre, després d'haver proclamat l'eficàcia de la Paraula en la paràbola de la llavor, n'explica el significat al grup dels seus deixebles, com en una homilia, per tal d'introduir-los en el significat del misteri. A més, l'homileta ha de conèixer la situació socioreligiosa i les sensibilitats culturals, socials i eclesials de l'assemblea.

La Paraula de Déu ha d'il·luminar d'una manera sòbria i intel·ligent les situacions i les necessitats de la comunitat dels fidels perquè ells mateixos es mirin en el mirall de la divina Paraula i acceptin el compromís d'acollir-la i dur-la a la pràctica.

Finalment, l'homileta està al servei del misteri celebrat i no en pot prescindir. L'homilia, considerada com un element integrant i indispensable de la litúrgia, no està vinculada només a les lectures bíbliques, sinó que aquest vincle s'estén a tota la celebració i s'harmonitza amb el misteri celebrat. La Paraula de Déu es projecta en el sagrament, ja que el Verb, el qui és la Paraula, es fa també present en les espècies sacramentals del pa i del vi.

D'altra banda, l'homileta ha de proclamar el missatge amb santa valentia i llibertat d'esperit, sense cedir als gustos i apetències personals dels oients. Aquesta valentia és particularment necessària en els moments en què l'evangeli xoca frontalment amb els criteris d'una societat laïcista i amb la indiferència religiosa de molts batejats.

L'homilia es caracteritza pel seu propi llenguatge. Depèn del missatge de les lectures, de les característiques específiques de l'assemblea i de les sensibilitats i situacions actuals de la comunitat cristiana. El llenguatge és mitjà de comunicació i vehicle de transmissió de la Paraula de Déu relacionat amb l'aquí i l'ara. Es mou entre dos pols: el bíblic i el de la vida quotidiana dels fidels. Un aspecte essencial d'aquest llenguatge és que serveixi realment com a vehicle de relació entre Déu i el seu poble i, per això, ha de ser senzill i intel·ligible. El llenguatge de l'homileta es caracteritza per ser persuasiu, estimulant i capaç d'il·luminar situacions, crear esperança i optimisme en els fidels.

L'homilia es mou, per tant, entre tres pols lingüístics: el biblicolítúrgic, el popularexistencial i el teologicocatequètic. En un ordre de coses més concret, Jesús continua essent un model inigualable de comunicació. El seu llenguatge és profundament religiós i misericordiós, positiu i optimista, interpel·lador i suggerent, senzill i popular. Al capdavall, és un llenguatge col·loquial, una conversa amistosa entre un pare i els seus fills que, fins i tot quan és exigent i correctora, mai no perd el to paternofamiliar. El veritable homileta imita Jesús en el llenguatge col·loquial i evita aspectes que susciten la divisió en l'assemblea. L'Eucaristia crea comunió i no s'ha de convertir en centre de divisió.

Aquest llibre recull homilies pronunciades per monsenyor Fernando Sebastián, C.M.F., essent arquebisbe de Pamplona i bisbe de Tudela. Em van proposar de fer-ne la presentació. Primer vaig dubtar i em vaig sentir confús. Després, vaig acceptar amb certa gosadia. Fa anys que vaig ser alumne seu, i el deixeble respecta i aprecia els seus mestres. Mai no vaig pensar que un dia hauria d'escriure la presentació d'un llibre seu. És veritat que aquest llibre es caracteritza pel seu contingut i no és estrictament teològic, ni exegetíc, ni sociològic, sinó litúrgic. Conté les homilies pronunciades per don Fernando els diumenges i festes.

Don Fernando Sebastián s'ha caracteritzat per ser metòdic i lògic en les seves exposicions: ho era en la seva etapa de professor i continua essent-ho. La claredat del seu pensament i del seu llenguatge comunicador feia que els alumnes li prestéssim la màxima atenció. En les seves homilies continua essent metòdic i lògic en comentar les lectures bíbliques de diumenges i festes. Comença sintetitzant el contingut de cada una de les tres lectures; d'aquesta manera emmarca el sentit bíblic de la celebració. Passa després a transmetre el missatge de les lectures i, finalment, proposa a la comunitat reunida els suggeriments pràctics per a la vida cristiana. Crida l'atenció la brevetat de les homilies. Es tracta d'un guió-base que ell amplia quan exerceix el ministeri de l'homileta. La seva capacitat comunicativa i expressiva fa que les seves homilies siguin següides amb molta atenció per part de l'assemblea.

En les darreres dècades s'han publicat molts comentaris a les lectures dominicals. Si entreu en una llibreria religiosa, observareu que a les prestatgeries abunda aquesta classe de llibres. Cada llibre amb el seu estil propi segons la formació exegetica, teològica i litúrgica de l'autor. Generalment hi ha moltes pàgines dedicades a un llarg comentari de les lectures; en canvi, don Fernando és breu: el seu estil consisteix a insinuar, ajudar la reflexió i oferir la possibilitat que la Paraula de Déu sigui pregada i posada en pràctica.

A l'hora de la selecció de les homilies per a la publicació, la tasca ha estat àrdua. S'han escollit les que semblaven més significatives i que poguessin ajudar el lector com a lectura-preparació a la celebració, o al capellà a preparar-se per a la celebració eucarística. L'obra està destinada als sacerdots i als fidels. Es podrien tenir uns altres criteris, però el qui ha fet la selecció ha cregut millors els esmentats.

Auguro que aquestes pàgines siguin llegides, meditades i pregades per moltes persones; transmetin goig pasqual i ferma esperança, com les paraules de

Jesús ressuscitat als dos deixebles d'Emmaús. Han passat ja vint segles des que Jesús va caminar amb els dos deixebles, i Crist ressuscitat es retroba avui amb el seu poble reunit, li parla en la intimitat aquí i ara, li revela per mitjà de l'Esperit Sant el sentit de les Escriptures. La seva Paraula inflama el cor i acompanya l'assemblea a la fracció del pa eucarístic. El misteri d'ahir és el misteri d'avui.

Joan Maria Canals, C.M.F.

*Director del Secretariat
de la Comissió Episcopal de Litúrgia*
Madrid, 11 de juliol, festa de sant Benet, 2008

